

Deca izbeglice bez pratnje izložena ogromnom riziku na Balkanu

Beograd, 10. april 2017: Procenjuje se da je oko 1.300 dece izbeglica i migranata bez pratnje izloženo riziku od eksploatacije, nasilja i trgovine ljudima zbog sve restriktivnije politike kontrole granica i često neadekvatnog odgovora sistema socijalne zaštite u državama duž takozvane balkanske rute. Ovo je zaključak izveštaja koji su objavile međunarodne organizacije International Rescue Committee i Save the Children, u saradnji sa još 10 nacionalnih i međunarodnih organizacija koje rade na pružanju pomoći izbeglicama i migrantima.

Sistemi socijalne zaštite u državama duž rute često ne uspevaju da identifikuju i adekvatno podrže ovu izuzetno ranjivu decu, među kojima ima i onih starih samo devet godina, koja bežeći od rata i siromaštva, prelaze hiljade kilometara bez roditelja ili staratelja. Ova deca su često "nevidljiva", a u nekim slučajevima, čak i kada ih sistem socijalne zaštite identifikuje, bivaju smeštena u neadekvatne uslove, što u nekim zemljama uključuje i pritvor.

Rizici za decu koja putuju na ovaj način su se još više povećali nakon što je pre godinu dana počela primena sporazuma između Evropske unije i Turske koja je dovela do zatvaranja granica duž takozvane balkanske rute. Zbog ovih restriktivnih mera, deca bez pratnje prinuđena su na očajničke poteze, te se oslanjaju na trgovce ljudima ili krijumčare, u kojima vide jedini način da nastave put.

Na ovaj način pojedina deca postaju žrtve eksploatacije jer ih krijumčari i trgovci ljudima primoravaju da rade i zarade novac da nastave put, a često ih i zlostavljaju, navodi se u izveštaju. U ovim okolnostima deca su zanemarena i izložena ogromnom stresu i opasnosti. Čak i ako se trude da deluju hrabro, njihove priče i crteži odaju potresne detalje o njihovim iskustvima na putu za koji su mislili da ih vodi na sigurno.

Sistemi socijalne zaštite u zemljama regiona, koji treba da identifikuju i pruže zaštitu deci bez pratnje, suočeni su sa teškoćama u naporu da odgovore na potrebe ranjive dece čiji broj raste od početka krize 2015. godine. U Srbiji je na nove zahteve odgovoreno povećanjem smeštajnih kapaciteta za decu bez pratnje, a zaposleni su i dodatni socijalni radnici koji im pružaju podršku. Ipak, potrebno je uložiti dodatne napore kako bi se uspostavila sistemska rešenja za adekvatnu zaštitu ove grupe dece.

„Deci je potrebna sveobuhvatna podrška prilagođena njihovim potrebama“, kaže Jelena Besedić iz organizacije Save the Children. „Način da bezbedno i legalno nastave put ka zemljama Evropske unije skoro da ne postoji. Mnogo dece odlučuje da ostane van zvaničnog sistema, pa stoga ne dobijaju ni pomoć humanitarnih organizacija, a onda se često nađu na meti krijumčara koji njima manipulišu pomoću pretnji. Tako se izlažu opasnosti da postanu žrtve nasilja, zlostavljanja ili iskorišćavanja“

U svim zemljama duž rute potrebno je povećati smeštajne kapacitete i obezbediti smeštaj koji je namenjen isključivo deci bez pratnje. Često se dešava da, čak i kada su identifikovani kao deca, maloletnici bez pratnje bivaju smešteni u centre s odraslim izbeglicama koje ne poznaju, ili u smeštaj koji je nalik pritvoru, kao što se događa u Bugarskoj i Mađarskoj.

Često se dešava da detetu bez pratnje budu dodeljeni staratelji iz centra za socijalni rad koji istovremeno vode više sličnih slučajeva, te su preopterećeni, nemaju dovoljno iskustva ili nisu obučeni za rad s decom izbeglicama i migrantima, pa ne mogu da im pruže podršku u skladu sa važećim standardima. Neka deca se takođe žale da nisu dovoljno upoznata sa svojim pravima, niti sa pravnim opcijama koje im stoje na raspolaganju.

„Svako dete mora dobiti svu pomoć i zaštitu koja mu je neophodna. Potrebno je da vlade u zemljama duž rute unaprede sistem podrške ovoj najranjivijoj grupi, ali pre svega, moramo obezbediti da te vlade dobiju neophodnu podršku i sredstva da se nose s ovom krizom. Evropska unija i države članice EU moraju ispuniti obaveze koje su preuzele i obećanje da će na adekvatan način odgovoriti na potrebe ove dece. To uključuje i preseljenje dece bez pratnje u zemlje Evropske unije i njihovo spajanje s porodicom,” izjavila je Ešli Lovet iz organizacije IRC. „Vlade koje to čine moraju prekinuti s praksom stavljanja dece u pritvor, a deci koja putuju bez roditeljske pratnje treba dodeliti obučene staratelje. Ukoliko ove mere izostanu, deca koja su već pretrpela traume zbog rata, sukoba i teškog putovanja biće dovedena u još teži položaj, jer bezbedan i legalan put za njih ne postoji, nisu adekvatno zaštićena, a očajnički žele da nastave dalje.”

U kreiranju izveštaja koji su koordinirale organizacije International Rescue Committee i Save the Children učestvovala su nevladine organizacije Atina, Beogradski centar za ljudska prava, Centar za integraciju mladih, Ideas, Info park, Novosadski humanitarni centar, Otvorena porta, PIN, Praxis i Terre des hommes.

.....

International Rescue Committee je humanitarna organizacija koja radi u 40 zemalja sveta i posvećena je pružanju podrške ljudima čiji su životi i sredstva za život uništeni sukobima i prirodnim katastrofama - da prežive, oporave se i preuzmu odgovornost za svoju budućnost. IRC predvodi konzorcijum partnera koji obezbeđuje smeštaj i usluge zaštite, te podržava porodični smeštaj najranjivije dece, uključujući razdvojenu decu i maloletnike bez roditeljske pratnje koji se već duže vreme nalaze u Grčkoj, Srbiji i drugim zemljama duž balkanske rute. Više informacija o radu IRC-a na prostoru Balkana možete pronaći ovde: www.rescue.org/Serbia

Save the Children od početka izbegličke krize radi u Grčkoj, Srbiji, Makedoniji i Hrvatskoj kako bi obezbedila podršku deci izbeglicama i migrantima. Posebnu pažnju posvećuje najranjivijima, među kojima su razdvojena deca i deca bez pratnje. Radeći sa iskusnim lokalnim partnerima Save the Children deci pruža direktnu podršku u centrima za pomoć i smeštaj izbeglica i migranata, a pomoć pruža i onima van centara. Takođe sarađuje sa vladama zemalja duž balkanske rute na izgradnji i poboljšanju već postojećih zvaničnih

sistema podrške za decu izbeglice i migrante. Više informacija o radu organizacije Save the Children možete pronaći ovde: www.savethechildren.net

ZA NOVINARSKA PITANJA

International Rescue Committee

Milica Mančić – menadžerka za partnerstva i komunikacije
+381 61 63 17 646; milica.mancic@rescue.org

Save the Children

Tatjana Ristić - komunikacije
+381 64 70 11 868; tatjana.ristic@savethechildren.org

Sažetak izveštaja na srpskom jeziku možete pročitati [ovde](#).
Studije slučaja na engleskom jeziku mogu se pronaći na ovom [linku](#).
Ceo izveštaj na engleskom jeziku možete pronaći [ovde](#).